

Eseménytár
az 1997. év zsidó vonatkozású krónikája

január hónap

január 5.

Kovács László külügyminisztert izraeli látogatásán fogadta Benjamin Netanjahu izraeli államfő, akinek hivatalos magyarországi látogatásra adott át meghívót.

január 8.

Csepeli György szociálpszichológus a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Identitás, kisebbség, közösség” címmel tartott előadást.

január 11.

Csabai Éles Lajos festőművésze tartott előadást az Oneg Sabbat Klubban Porscht Frigyes.

január 13.

Zsidóság a hitoktatásban címmel Szécsi József, a Keresztény - Zsidó Társaság titkára tartott előadást a Fasori Evangélikus Gimnáziumban. (VII. Városligeti fasor 17-21.).

január 15.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban levetítették Forgács Péter „Beszélgetések a pszichoanalízisről” című ötrészes dokumentumfilm sorozatának első részét. A sorozat darabjainak vetítéséhez vezető pszichoanalitikus szakembereket hívtak meg.

január 18.

A Mazsike Klubban levetítették azt az izraeli televízió által forgatott dokumentumfilmet, amely Simonyi Ágnes és Kotel Dadon Izraelben élő, marokkói születésű szefárd fiatalember Budapesten tartott esküvőjéről készült. Az esküvőt szefárd hagyományok szerint tartották a Dohány utcai templomban, majd a Goldmark teremben.

január 20.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház Salom Klubjában Dávid Ferenc a magyarországi zsinagógákról, majd Konrád György „Integráció vagy asszimiláció” címmel tartott előadást.

január 21.

Halász László pszichológus nyolc részes előadássorozatában a „Művészet és tudomány a pszichológia tükrében” című előadása hangzott el a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

január 25.

A Mazsike Klubban Gazda István tartott előadást „Zsidók a magyar tudomány szolgálatában” címmel.

január 26.

Bodor Szilvia művészettörténész vezetésével a Mazsike tárlatlátogatást szervezett a Szépművészeti Múzeum „Álmok és látomások” című metszet-, és grafikai kiállításán.

január 25.

„A zsidóság és a környezet viszonya, valamint a zsidó identitás alakulása a holocaust előtt és után” címmel negyedik előadásához ért az Oneg Sabbath Klub legújabb kori zsidó történelem sorozata.

január 27.

A Magyar - Izraeli Baráti Társaság vendége Kovács László külügyminiszter volt, aki a Síp utcai Díszteremben a két ország közötti kapcsolatokról beszélt.

január 28.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház „Gyökerek” sorozatának vendége Haraszti György történész és lánya, Haraszti Zsuzsa volt.

A Keren Kajemet L, Jisrael (KKL) izraeli központja az Erec című lap 1997/ januári számában tette közzé, hogy a Magyarországon működő KKL nem tagja a világalapítványnak, és nem jogosult a névhasználatra. (12. p.) Az egyesület vezetői az Új Élet 1997. január 15-i számában (8. p.) bejelentette, hogy ideiglenesen szüneteltetik a szervezet tevékenységét.

Januárban a „Gut Sábesz” című, a Chabad Lubavics által kiadott hetilap mintájára két hitközségi lap is indult. A „Miskolci Hitélet” mintegy 300 példányban jelenik meg havonta. A lap főszerkesztője Braun Benjámin, kiadója Béres József. A „Debreceni Hitélet” ugyancsak havonta jelenik meg a mintegy 1000 potenciális zsidó olvasó számára.

A Nagyfuváros utcai körzet új vallási vezetője 1997 január közepe óta Deutsch László főrabbi, aki a nyugdíjba vonult Raj Tamás helyét foglalta el.

Az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért kuratóriumának meghívására a Toledói Zsidó Hitközségek Szövetségének 19 főnyi delegációja látogatott testvérvárosába, Szegedre. A látogatás célja a két hitközség közötti közvetlen kapcsolat kialakítása volt. A két igazgató, Joel Beren és Juda Segal vezette csoportot fogadta Szeged polgármestere, valamint a JOINT Magyarországi Irodájának igazgatója, Israel Sela és Seifert Gézáné.

Az Olasz Kulturális Intézetben Giorgio Perlasca emlékülést tartottak olasz és magyar előadókkal. Enrico Deaglio „A jótett egyszerűsége - Giorgio Perlasca élete” című könyv szerzője, Carlo Degli Esponti, a Cinecitta főigazgatója, Elek László „Az olasz Wallenberg” szerzője valamint Sipos Áron, a Focusfilm igazgatója emlékezett Perlascára. Levetítették az olasz televízió dokumentumfilmjét, amelyben Láng Éva, Elekes Ágnes és Hoppe Anikó visszaemlékezése is hallható. A vetítés után a spanyol követség szerepéről rendeztek beszélgetést az embermenésben. Hozzászólt Harsányi Iván egyetemi tanár és Schweitzer József országos főrabbi is.

A Forrás 1997/ januári számában jelent meg Szabó Ildikó - Horváth Ágnes - Marián Béla tanulmánya „Történelem és politika a főiskolások állampolgári kultúrájában. Empirikus vizsgálat két kecskeméti főiskola hallgatói körében” címmel.

A Kritika 1997/ januári számában Vajda Mihály tanulmányt közölt „Vagy pária vagy parvenü. Hannah Arendt a zsidók asszimilációjáról” címmel.

A História 1997/ januári számában jelent meg Sipos Péter „Zsidókérdés a két világháború között” című tanulmánya.

A Szombat 1997/ januári száma közölte Konrád György „Zsidók hármass útja” című esszéjét, amelyet a szerző 1995-ben olvasott fel Jeruzsálemben. (3-7. p.) Ugyanebben a számban olvasható Bárdos Pál „Mózes, az egyiptomi” című regényének részlete is. (36-39. p.).

Az izraeli követség, a Magyar Filmintézet, valamint a Szombat című folyóirat 1997 januárjában izraeli filmhetet rendezett az Örökmozgóban. A filmszemléről Varga Balázs írt összefoglalót a Szombat 1997/márciusi számában „Az izraeli filmhétről félközelben” címmel (46-47. p.).

február hónap

február 1.

Az Oneg Sabbat Klubban Ferenczi László tartott előadást „Irodalmi érdekességek” címmel.

február 3.

A zsinagógák történetéről beszélt Dávid Ferenc művészettörténész a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 11.

1. A Fák ünnepén tartotta alakuló ülését a Szombat Alapítvány, amely a Szombat folyóirat támogatására, illetve rendezvényeinek szponzorálására jött létre. Alapító tagok: Iványi György, Komlós János, Komlós Péter, Kunos Péter, Olti Ferenc, Sugár S. András, Völgyes Iván. Az alapítók megválasztották az alapítvány kuratóriumát. Elnök: Jancsó Miklós, titkár Csillag György, tagok: Bán György, Heller Ágnes, Schőner Alfréd, Tamás Gáspár Miklós, Völgyes Iván.

2. Medgyessy Péter pénzügyminiszter volt a vendége a Mazsike Üzletemberek Klubjának a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 13.

A Soros Alapítvány történettudományi kuratóriuma Bibó István-díjban részesítette Komoróczy Géza professzort.

február 16.

A Mazsike „Városnéző séta zsidó szemmel” című programjában meglátogatta a Lauder Javne Közösségi Iskolát, a Sztehlo Gábor emléktáblát az Ányos úton, a Remete úti volt zsidó szeretetotthon, a Szabadsághegyen az egykori Gestapo székházat a Melinda út 16-ban. Az emléktúrát Simonyi Péter vezette. A befejezéséhez közeledő építkezés vezetője, Somogyi László korábbi építésügyi miniszter bemutatta a Lauder Iskolát. Sztehlo Gábor életéről az egykori tanítvány, András Andor tartott emlékező beszédet.

február 17.

„Zsidó sors Lengyelországban 1918-1944” címmel kétrészes előadást tartott Andrew Mose Moskovics a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 19.

A Deák téri evangélikus templom dísztermében a Keresztény - Zsidó Társaság szervezésében Jobbágy Gábor egyetemi tanár tartott előadást „Auschwitztől a Gyorskocsi utcáig” címmel.

február 22-24.

Hódmezővásárhelyen izraeli kulturális napokat rendezett a Magyar-Izraeli Baráti Társaság. Az első napon a Szegedi Nemzeti Színház művészei adták elő a „Hegedűs a háztetőn” című musicalt. A

második napon Turán B. Róbert nyitotta meg a „Reményhez” című, a Budapesti Zsidó Múzeum anyagából válogatott kiállítást az Alföld Múzeumban. Ugyanitt nyílt meg Mezei Béla és Shai Ginott festőművészek tárlata is. A moziban izraeli filmeket vetítettek, a Petőfi Művelődési Házban kántorhangversenyre került sor, amelyen fellépett a Goldmark kórus is. A harmadik napon lovasbemutató után baráti beszélgetésre került sor Suchmann Tamás keszthelyi hitközségi elnök, Rapcsák András polgármester, Csejtei István Tel-Aviv-i magyar nagykövet és Joel Alon izraeli nagykövet és a látogatók között.

február 23.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház Bábel Klubja bemutatta Sipos András és Virág Teréz „Röppentyű” című dokumentumfilmjét.

február 25.

Szalai Júlia szociológus „Polgárosodás és akik ki vannak belőle rekesztve” címmel tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 26.

1. Komlós Aladár „Magyar - zsidó szellemtörténet a reformkortól a holocaustig” című kétkötetes művének bemutatóját az Írók Könyvesboltjában tartották. Pomogáts Béla, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, Sándor Iván író, valamint Kőbányai János, a Múlt és Jövő Kiadó főszerkesztője mutatta be a kötetet.

2. A svájci kormány részvételével létrejött a „Holocaust rászorult áldozatait segítő alapítvány” 273 millió svájci frank alaptőkével. A svájci nemzeti bank és svájci üzleti körök által összeadott pénz szétosztásáról a Zsidó Kárpótlási Ügyek Világszövetsége (WJRO) és a svájci kormány megbízottjai együtt döntenek. Az alapítvány létrejöttében kulcsszerepe volt az 1996-ban kirobbant úgynevezett náci arany, illetve alvó számlák botránynak.

február 28.

Balassagyarmaton az 1990. óta működő helyi Kertész István Alapítvány judaisztika gyűjteményt és irodát nyitott. A megvalósításban hazai és külföldi adományok, valamint a ZSVK Kelet-Európai Irodája segített.

1997 februárjában eltávozott Zoldán Sándor, aki generációkon keresztül vezetett Talmud Tórárt. Növendékei között későbbi rabbik is vannak, akik részt vettek a Rákoskeresztúri temetőben tartott végtisztességen. A temetésen megjelentek a Mazsihisz vezetői, Schweitzer József országos főrabbi emlékező beszédét Fekete László főkantor éneke kísérte. Sándor György Palm-Springs-i főkantor búcsúztató emlékeztetését az Új Élet 1997. május elsejei száma közölte a negyedik oldalon.

Párizsban tartotta konferenciáját a Center de Documentation Juive Contemporaine. A 26 ország 110 részvevői - levéltárosok, soá kutatók, zsidó archívumok vezetői közül kerültek ki. Először voltak jelen a volt szocialista országok képviselői. Lakos János, az Országos Levéltár, Lazarovits Ernő pedig az Országos Zsidó Levéltár képviselőjében számolt be a magyarországi állapotokról. Felmerült egy európai adatbank létrehozásának gondolata is.

László Károlyról, a Bazelben élő műgyűjtőről és Budapestnek szánt gyűjteményéről közölt tanulmányt Szegő György a Szombat 1997/februári számában (43-46. p.).

Kende Péter a Kritika 1997/februári számában „Zsidó Magyarország” címmel közölt elemzést. A lap novemberi számában Karády Viktor „Mégegyszer a „Zsidó Magyarország”-ról” című cikkében, Bence György pedig a Kritika 1998/2 számban szólott hozzá Kende Péter cikkéhez „Ami máig

megkülönböztet" címmel. Erős Ferenc „A zsidó identitás kutatása Magyarországon” címmel közölt tanulmányt a Kritika 1997/februári számában. (10-15. p.).

Konrád Miklós „A pesti nő, mint allegória. A zsidó nő ábrázolása a századforduló magyar irodalmában” című cikke jelent meg a Café Babel 1997/2. számában. (81-93. p.).

március hónap

március 1.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban levetítették Forgács Péter „Örvényben” című dokumentumfilmjét, amelyet korabeli amatőr felvételek felhasználásával készített egy szegedi zsidó család életéről a 30-as 40-es években. Salamon András és Ince Ágnes pedig egy budapesti zsidó család életéről készített dokumentumfilmet ugyanebből a korból „Elveszített család” címmel.
2. Fehér László festőművésszel beszélgetett Hernádi Miklós a Mazsike Klubban.
3. Az Oneg Sabbath Klubban Porscht Frigyes művészettörténész tartott előadást „Zsidó művészet a budapesti utcán” címmel.

március 2.

Elek Judit „Mondani a mondhatatlant” című, Elie Wiesellel forgatott filmjét mutatták be a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

március 3.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban rendezett Hunnia-filmnapok keretében levetítették Simó Sándor - Kőszegi Edit - Surányi András „Midón a vér...” című, Pelle János könyve alapján készített dokumentumfilmjét. Ezen az estén mutatták be Simó Sándor „Wesselényi u. 13” című dokumentumfilmjét, amelyet az ifjú Méray Tiborról és „szülőfalujáról”, a VII. kerületről forgatott.

március 4.

Az 1997. X. sz. törvény keretet biztosít a zsidók közösségi kárpótlására, amelyre az 1947. évi VIII. törvénnyel a párizsi békeszerződés 27. cikkelye kötelezi. A teljes kártalanítás az ország teherbíró képessége miatt nem lehetséges, a törvény a részleges kárpótlás feltételeit teremti meg. A törvényhez 1997. április 10-én kelt végrehajtási utasítás létrehozta a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítványt (Mazsökök) 4 milliárd forint életjáradékra váltható kárpótlási jegy, 30 millió forint 1997. évi működési költség, néhány ingatlan és műtárgy átadásával. (A zsidók egyéni kárpótlásával a Magyar Köztársaság első és második kárpótlási törvénye foglalkozott.) A Magyar Köztársaság kormánya áprilisban hozta létre a Magyar Zsidó Örökség Közalapítványt (MAZSÖK). A közalapítvány ünnepélyes alakuló ülését a Síp utcai Díszteremben tartották. A kuratórium társelnöke Hutás Imre professzor és Zoltai Gusztáv a Mazsihisz ügyvezető igazgatója. A kuratórium 21 tagjából 14 tagot magyarországi zsidó szervezetek és intézmények delegálnak, 4-et nemzetközi zsidó szervezetek, 2-t a kormány delegál. A kuratórium díszelnöke Ronald S. Lauder. A közalapítvány vagyonához 4 milliárd forint névértékű kárpótlási jegy is tartozik, amelyet kizárólag a vészkorszak túlélőinek életjáradékára lehet fordítani. Az életjáradékra jogosult minden 1945. május 9-e előtt Magyarországon született, jelenleg életvitelszerűen itt élő zsidó személy, aki zsidó származása miatt a faji törvények elszenvedője volt. A jogosultság időpontja 1997. július 1. Az alapítvány kuratóriuma augusztusban úgy döntött, hogy a jogosultak számára egységesen 200 ezer forint eszmei értékű kárpótlási jegyet ad, amely életjáradék formájában hasznosítható. Az alapítvány számára biztosított kárpótlási jegy állomány elegendő volt a 20 ezer igénylő számára. A Mazsökök induló vagyonához tartozik még 7 ingatlan és 10 festmény. A képeket a Zsidó Múzeumban helyezték el. A közalapítvány irodáját a 1062. Bp. Lendvay u. 17-19-ben rendezték be. A

közalapítvány titkára Hajósne Vértes Antónia, az apparátus 57 fő. Az iroda létrehozásához az állam 30 millió forinttal járult hozzá. Csillag György és Komlós János a Szombat 1997/júniusi számában fejtette ki kételyeit a törvény és végrehajtási utasítása jogszerűségével kapcsolatban „Az egyszerű dramaturg esete a Bánk bánnal” című cikkükben (3-5. p.)

március 5.

Az Írók Könyvesboltban a Makkabi Kiadó új könyveit mutatta be Raj Tamás, a kiadó igazgatója és Voigt Vilmos professzor. A bemutatott kötetek: Scheiber Sándor „Folklór és tárgytörténet”; Heller Bernát „A héber mese” és Szabolcsi Lajos „Magyar haszid történetek”.

március 6.

„A Diaszpóra (és) művészet” című kiállítást Szabó István Oscar díjas filmrendező nyitotta meg a Budapesti Zsidó Múzeumban. A tárlatot Szegő György és Thury Levente rendezte. A Szombat 1997/3 száma mellékletében közölte B. Turán Róbert, Szegő György, Thury Levente és Szántó T. Gábor megnyitón elhangzottak beszédét (28-42. p.), valamint a kiállításon látható művek alkotóinak jegyzékét. Május 6-7-én a kiállításhoz kapcsolódó szimpóziumot rendeztek a Közép- és Kelet-Európai Környezetfejlesztési Intézetben. Bevezetőt Radnóti Sándor irodalomtörténész mondott, Komoróczy Géza „A kelet-európai zsidóság felfedezése”, Erős Ferenc „A zsidó identitás szociálpszichológiai kérdései” címmel tartott előadást. Beney Zsuzsa „Per analogiam litteraturae”; Wehner Tibor „A személyiség eltűnése”, Sümegi György „Fejezetek a Wolfner-Farkas család művészetpártolásáról”; Szvoboda Dománszky Gabriella „Alconiere Tivadarról”; Nagy Ildikó „Fémes Beck Vilmos: portré azonosítási kísérlet” címmel beszélt. Ember Mária „Fényes Adolf művészete”; Sturcz János „Maróti Géza és a Rockefeller Center”; Karátson Gábor „Vajda Lajos művészete”; Széphelyi F. György „Néhány szó Hajas Tiborról”; György Péter „Miért nincs elhatárolható zsidó művészet a magyar képzőművészetben?” témáról tartott előadást. Hegyi Lóránd „Diaszpóra-diaszpórák”; Raj Tamás „A művészet szerepe a zsinagógában”; Hernádi Miklós „A két háború közötti zsidó képzőművészet néhány problémája”; Beney Zsuzsa „Farkas Istvánról”; Turay Hedvig „Ámos Imre és Anna Margit levelezése” témáról beszélt. Szőke Annamária Erdély Miklós kiállított műveiről; Körner Éva „Grotteszk áldozat; Major János „A pornográfiairól”; András Edith „Tel-Aviv-i művészek” és Faludy Judit „Bakos Ildikó - Zsidó menyasszony” címmel tartott előadást.

március 11.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Vikár György mutatta be Virág Teréz „Emlékezés egy szederfára” című könyvét.

március 12.

1. Scheiber Sándor halálának 12. évfordulóján Scheiber-díjat kapott Jólesz László műfordító és Kőbányai János író. A kitüntetést Magyar Bálint művelődési miniszter adta át. Schweitzer József, a kuratórium elnökeként méltatta a kitüntetettek érdemeit. Az átadáson jelen voltak a Mazsihisz képviselői, valamint a Scheiber család tagjai.

2. Az MTV₁ csatornája „Kézfogások” címmel bemutatta a cfáti Magyar Nyelvterületről Származó Zsidóság Emlékmúzeumáról a Szochnut megbízásából forgatott dokumentumfilmet. Az alapítót, Lusztig Józsefet és feleségét is megismerhették a nézők.

március 14.

A Mazsike Klub vendége Bokor Péter filmrendező és Teknős Péter író volt.

március 15.

1. A Magyar Köztársaság elnöke Széchenyi-díjjal tüntette ki Schweitzer József országos főrabbit.
2. Kelen Péter operaénekes, a Klein - Kálmán - Kelen kántordinaszta leszármazottja Kossuth-díjban részesült.

3. Göncz Árpád köztársasági elnök Pro Cultura Hungariae kitüntetésben részesítette az Izraelben élő Keleti Ágnes tízszeres olimpiai bajnok tornásznőt, és Fellegi György író, műfordítót. A kitüntetéseket Csejtei István nagykövet adta át Tel-Avivban.

4. A MIÉP nagygyűlésén megjelent és uszító beszédet mondott G. Nagyné dr. Maczó Ágnes, a parlament és a FKGP alelnöke.

5. Az Oneg Sabbat Klubban a hollandiai zsidóságról tartott előadást Louis Oppenheimer, az amszterdami egyetem professzora.

március 15-16.

Az UJS zarándokutát szervezett Auschwitz-Birkenaubába.

március 16.

A Bálint Zsidó Közösségi Zsidó Ház Babel Klubja bemutatta Bokor Péter Simon Peresz-szel készített dokumentumfilmjét. Az alkotóval a lánya, Bokor Judit beszélgetett.

március 17.

Az országgyűlés alelnöke, G. Nagyné dr. Maczó Ágnes ünnepi beszédében Rákosi Mátyást „magyargyűlölő Róth Manónak” aposztrofálta, így utalva zsidó származására. A Mazsihisz elnöksége levélben tiltakozott Gál Zoltánnál, az Országgyűlés elnökénél (Lásd: Új Élet 1997. ápr. 1. p.). Az SZDSZ és néhány szocialista képviselő kezdeményezte Maczó leváltását. A két Maczó beszéd hatalmas felháborodást váltott ki, mivel a fajgyűlölet ismét az ország házában, és vezető politikai pozíciót betöltő tisztségviselő szájából hangzott el. Az FKGP elnöke, Torgyán József, megvédte alelnökét, és a párt elleni támadásról, megfélemlítési kísérletről beszélt.

március 21.

A magyarországi zsidóság 1848-as szerepéről tartott előadást Róbert Péter és Schweitzer Gábor a Mazsike Klubban. A rendező Mazsike és a Keresztény - Zsidó Baráti Társaság meghívta Fekete László főkántort, valamint Bob Cohen és Christin Crowder klezmerzenészeket is.

március 22.

A Mazsike Purimi bált rendezett a Postás Művelődési Házban (Bp. Benczúr u. 27.). A bált Schőner Alfréd főrabbi nyitotta meg, a műsort Réz András vezette.

március 23.

1. A Mazsike Városnézés zsidó szemmel sorozatában a Csörsz utcai ortodox zsidó temetőt, valamint a Városmajor utca 64-66-ben egykor működött ortodox zsidó kórház helyét, és az Alma utca 2-ben ma is működő ortodox Szeretetkórházat látogatták meg. A résztvevők a Csörsz utcai temetőben, a Városmajori Kórházban 1945. január 14-én elkövetett nyilas vérengzés 154 áldozatának emlékkövénél, és a kórház ugyancsak megölt igazgatójának, Bíró Dániel temetőben lévő síremlékénél emlékeztek a tragédiára.

2. A zsidóság sorskérdései sorozatban a Holocaust előtti és utáni évekről tartottak kerekasztal-beszélgetést az Oneg Sabbat Klubban.

3. A Mazsike Klubban Sándor György Kanadában élő főkántor adott koncertet.

március 30.

A Mazsihisz - Bzsh közös vezetőségi ülésén döntött az oktatási osztály vezetésére kiírt pályázatokról. Az öt pályázat közül Orbán Györgyét fogadták el.

Londonban a Western Marble Arch zsinagóga előtti téren Wallenberg emlékszobrot avatott II. Erzsébet angol királynő, Ezer Weizman izraeli államelnök, Krisztina svéd királyi hercegnő, Kofi Annan ENSZ főtitkár és a Wallenberg család képviselőinek jelenlétében. A Magyar Köztársaság

elnökét Magyar Bálint képviselte az ünnepségen. A megemlékezés előkészítésében vezető szerepe volt Sigmund Sternbergnek, a Keresztények és Zsidók Nemzetközi Bizottsága végrehajtó bizottsági elnökének. Az angol zsidó életet Lord Jakubovits nyugalmazott országos főrabbi, és Jonathan Sack országos főrabbi képviselte. Az avató beszédet Sigmund Sterberg tartotta, imát Schweitzer József magyarországi országos főrabbi mondott.

Márciusban 84 éves korában meghalt Kende Frigyes, az ORI hivatalának munkatársa. A Farkasréti temetőben Schweitzer József országos főrabbi és Tóth Emil főkantor búcsúztatta.

Az újjáalakult váci hitközség felújította a zsidótemetőt, a benne lévő halottasházat és szolgálati lakást. A rekonstrukció költségeit közadakozásból, valamint az önkormányzat és a Mazsihisz támogatásából gyűjtötték össze.

A temesvári zsinagógában köszöntötték 80. születésnapján Neumann Ernő főrabbit. Az ünnepségen a Mazsihisz képviselőjében jelen volt Feldmájer Péter és Zoltai Gusztáv is.

A Szombat 1997/ márciusi számában Ungvári Tamás „Magyar zsidó - zsidó magyar?” című cikkében (3-8. p.) vitatkozik Novák Attilával a korábban a kisebbségekről, illetve a zsidó identitásról a Szombatban közzétett írásaival. (Olvasóink írják: Pótvizsga 1996/8. sz. 2, 48. p. és Zsákutcák. 1996/9. sz. 3-6. p.). Novák Attila „Viszontválasz Ungvári Tamásnak” című írása ugyanezen szám 7-9. oldalán jelent meg. Pelle János a Szombat 1997/májusi számában csatlakozott a vitához „Az identitás útvesztőiről” címmel (4-6. p.)

április hónap

április 1.

1. A Szochnut Iroda új helyre, a VI. Lendvay u. 17-19-be költözött. Az épület avatásán Schweitzer József országos főrabbi mondta el az áldást, és szegezte fel a mezüzet. Az avatásra a meghívott mintegy 100 vendéget Joel Alon nagykövet és Eliezer Gilad, a Szochnut magyarországi irodájának igazgatója köszöntötte.

2. „Hevesi Simon élete és munkássága” címmel 25 ezer forintos pályadíjat írt ki Feldmájer Péter, a Mazsihisz elnöke a nagykőrösi Feldmájer és a diósgyőri Goldstein család vészkorszakban megölt tagjainak emlékére. A felhívás az Új Élet 1997. április elseji számának 2. oldalán jelent meg.

3. Az új zsidó gimnázium felépítésére kiírt pályázatot a „Kreatív 2000 Kft” nyerte, a második helyezett az Euroút Kft pályázata lett. Az eredményhirdetést az Új Élet 1997. április elseji számában tette közzé a BZSH a második oldalon.

április 3.

„Franciák és zsidók”. A Múlt és Jövő 1997. 1-2. dupla számát a Francia Intézetben (I. Fő u. 17.) mutatták be a lap munkatársai. A bevezetőt Jean-Luc Soule a magyarországi Francia Intézet igazgatója mondta.

április 5.

Héber estet rendeztek a Zeneakadémián. Műsoron tradicionális héber dalok, Ravel (Kaddis, Kiddus), Bloch (Baal-Shem szvitt), Prokofjev (Nyitány héber témákra) és Steve Reich (Tehillim) művei szerepeltek. Közreműködött az Amadinda együttes és Fekete László főkantor.

április 6.

A Zsidó Gimnázium Baráti Társasága tisztújító közgyűlése előtt megtekintette a Laky Adolf u. 38-40-es telekre tervezett Scheiber Sándor Gimnázium épületének beruházási terveit. A terveket a „Kreatív 2000 Kft” készítette. A cég tulajdonosa és vezetője, Erdős Mihály ismertette az építkezés menetét. A közgyűlésen az elnököt, Gál Dezső professzort újraválasztották, főtitkár Damjanovics Gábor lett. A titkárság fiatal tagjai: Kerekes Béla, Keszler Gábor, Lakatos Krisztina és Pasqualini Éva lettek. Hivatalból tagja a társaságnak Berend Rózsa, az Anna Frank Gimnázium igazgatója, valamint az iskolaszék elnöke, Vágó György. A választás nem érintette a tiszteletbeli elnöki tiszteletet (dr. Tauber László és Zoltai Gusztáv) betöltőket, s az elnökség tagjait (Pach Zsigmond Pál, Heller Ágnes, Nyitrai Vera, Schweitzer József, Gergely Ágnes és Heifer Ágnes) sem.

április 9.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Schweitzer József országos főrabbi tartott előadást „Ókeleti politika a Bibliában” címmel.

április 10-12.

A Magyar - Izraeli Baráti Társaság Izraeli napokat rendezett Szolnokon. A rendezvény keretében Rozen Ábrahám, a haifai Technion vegyészprofesszora tartott előadást az izraeli oktatási rendszerről, Hoka Péter, a Chemol Travel igazgatója a turisztikai lehetőségeket ismertette. Négy fotókiállítás, a Gryllus testvérek, valamint a Budapesti Klezmer Band koncertjei, és a King,s Hotel izraeli konyhaművészetet bemutató rendezvénye várta az érdeklődőket. A kétnapos eseménysorozaton jelen volt Beck Tamás, a Magyar - Izraeli Kereskedelmi és Ipar Kamara elnöke, Rónai András, az Izraeli - Magyar Baráti Társaság elnöke, Görög János korábbi magyar nagykövet, Joel Alon izraeli nagykövet és a követség több munkatársa, valamint Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója.

április 11.

„Karcag a magyar művelődéstörténetben” címmel tartottak felolvasóülést Karcagon a Városháza dísztermében. Kertész Péter nagyapjáról, Kertész József nyomdászra emlékezett, előadását megjelentette a Liget című folyóirat 1998-ban „Hit és könyv” címmel.

április 11-13.

Az UJS első országos konferenciáját tartotta Csillebércen „Közös működés, avagy a zsidó ifjúság összetartása” címmel.

április 12.

1. A koncentrációs táborok felszabadulásának 52. évfordulója emlékére a Magyar Honvédség Házában szervezett megemlékezésen a zsidó szervezetek és vallási vezetők képviselőinek jelenlétében Szabó Zoltán közoktatási államtitkár mondott beszédet. (In: Új Élet 1999. május 15. 1. p.)

2. A koncentrációs táborok felszabadításának évfordulóján a Magyar Televízió 2-es csatornája levetítette az Anna Frank naplójából 1980-ban készült amerikai filmet. (Rendező: Boris Sagal; Főbb szerepekben Melissa Gilbert, Maximilian Schell és Joan Plowright.)

április 13.

1. A Kossuth Rádió Névjegy című műsorában a Bécsben élő 82 éves Alapy Gáborral, Wallenberg egykori munkatársával beszélgetett Gyórfy László.

2. A Dohány utcai templomban Mose Stern izraeli főkantor adott hangversenyt, orgonán Izsák Andor kísérte. A koncert bevételét a templom felújítására ajánlották fel.

április 14.

1. Sólem Aléhem „Marienbad” című levélregényének rádiós feldolgozását kezdte sugározni a Kossuth Rádió A 13 részletet naponta közvetítették. Rádióra alkalmazta Simon László Holländer György fordításának felhasználásával. Zenei munkatárs Gebauer Zsuzsa. Szereplők: Belcsi Kurlender - Kerekes Éva; Slajme Kurlender - Harkányi Endre; Háim Szoróker - Mácsai Pál; Perel Jamaiker - Szabó Éva; Velvel Jamaiker - Rajhona Ádám; Meir Marjamcsik - Rátóti Zoltán; Hávele Csapnyik - Borbás Gabi; Rendező: Lehoczky Orsolya.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban „Tájak és nyelvek zsidó irodalma” címmel hétrészes előadást tart Andrew Mose Moskovits.

április 17.

Meghalt Chaim Herzog, Izrael egykori államelnöke.

április 19.

A Mazsike Klubban Siklós Norberttel, a Pallas Lap- és Könyvkiadó egykori vezérigazgatójával beszélgetett Dési János.

április 21.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház hagyományos széder estjét Schőner Alfréd főrabbi vezette.

április 22-23.

Peszach.

április 24.

Kósa György „Illés” című kamaraoratóriumát adták elő a Zeneművészeti Főiskola hallgatói a szerző születésének 100. évfordulóján a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

április 25-27.

A Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon a Varga Sándor vezetésével frissen megalakult „Jeruzsálem Zsidó Könyvszolgálat” önálló zsidó standot szervezett.

április 27.

Veszprémbe és környékére szervezett túrát a Mazsike „Városnéző séta zsidó szemmel” programja. Simonyi Péter és Wollák László, a veszprémi hitközség elnökének vezetésével megtekintették Auer Lipót hegedűművész és zenepedagógus szülőházát (Rákóczi u. 4.), a volt zsinagóga épületét (Budapesti út 3, ma a Veszprémi Szénbányák tulajdona; a mellette lévő kántorlakásban született Schweitzer József főrabbi), a városban lévő két zsidó temetőt, a gettó területét, a Csermák Zeneiskolát. A veszprémi hitközség kutatni kezdte a megye zsidó vonatkozású emlékeinek történetét. A megyeszékhely mintegy 300 jeles zsidó személyisége közül mintegy hatvannak már volt emléktáblája. A Vár u. 10. szám alatti piarista gimnáziumba annak idején sok nevezetes zsidó diák tanult. Például Bánóczi József (1849-1926), az egykori zsidó iskolák országos igazgatója, vagy Kiss Arnold, aki az iskola tanára lett, mielőtt budai főrabbivá választották. A veszprémi hitközség 1989-ben alakult újra, azóta mintegy 85 család alkotja a kilét. 1990-ben alakult meg a Kadima repülő- és sportklub, 1993-ban a pápaiakkal együtt a Veszprém megyei Kulturális Egyesület, 1995-ban a Magyar-Izraeli Baráti Társaság Veszprém megyei tagozata. Testvérvárosi kapcsolatot létesítettek a Haifa melletti Tivat Karmellel. A város mindkét zsidótemetője jó állapotban van.

április 28.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban megalakult az Orvos Klub.

április 29.

Forgács Péter filmjét mutatták be a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Epizódok Mérei Ferenc tanár úr életéből” címmel. Az est vendége volt Mérei Vera.

Áprilisban nyílt meg Keller Tibor fotókiállítása a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Teddy Jeruzsáleme” címmel.

Az Amerikai úti Szeretetkórházban 90. születésnapján a Mazsihisz vezetői, és pályatársai köszöntötték Pártos Erzszi színművésznőt.

A Kaposvári Tavasz Fesztivál keretében világi dalokból összeállított koncertet adott Sándor György (Giora Sharon) Palm-Springs-i főkantor, akinek édesapja hosszú éveken át a kaposvári hitközség kántora volt.

A Schiller Opel Autóház Kft minibuszt adományozott a Mazsihisznek. A buszt az újpesti Szeretetkórház vette használatba.

Az Autonóm Ortodox Hitközség (Maoih) közgyűlésén Fixler Herman elnök és Rosenbaum Kálmán főkönyvelő számolt be az 1996-os gazdálkodásról. Ezen belül a kaszárnyák ellátás bővítéséről, az Alma utcai Szeretothon, a Chevra, az óvoda és a Hanna étterem, a rituális fürdő, a Wesselényi utcai iskola, valamint az Üzleti Tudományok Főiskolájának tevékenységéről esett részletesebben szó.

A Salgótarjáni úti zsidótemetőben a csepeli önkormányzat megkoszorúzta Weisz Manfréd helyreállított síremlékét születésének 140. évfordulóján. A megemlékezésen a Mazsihisz képviselőjében megjelent Lazarovits Ernő.

„A magyar zsidóság a XXI. Században” címmel rendezett kétnapos szemináriumot a Buncher Alapítvány. A szemináriumon fontos helyet kapott a zsidó oktatás és intézményeinek kérdése.

Az Egység 1997/április számának melléklete a Góseni Hírlap, amely nyolc oldalon a 3300 évvel ezelőtti eseményekről „tudósít”. A magyar összeállítás a Cronicle hasonló című mellékletének felhasználásával készült. (szerk: Jiszráel Scheib).

A Szombat 1997/áprilisi számában Gadó János „Zsidó iskolák Magyarországon” című tanulmányának első rész jelent meg (6-12. p.), a második részt a júniusi számban közölték (6-11. p.). Ugyancsak az áprilisi számban olvasható Szabó Vera összeállításának első része a jiddis nyelv jövőjéről (21-26. p.), a második rész a májusi számban jött ki (13-16. p.).

A Holmi 1997/áprilisi számában jelent meg Rác Péter tanulmánya „Magyar haszidok cselekedetei” címmel.

A Kritika 1997/áprilisi és májusi számában Székely Iván tanulmánya jelent meg „A Holocaust-iratok sorsa” címmel (38-42. p.).

május hónap

május 4.

Weiss Artúr születésének századik évfordulóján egész napos emlékezést szervezett a zsidó önmentők emlékére a Keresztény - Zsidó Társaság, a Magyarországi Holocaust Alapítvány, a Yahalom Zsidó Szabadegyetem és a Hadtörténeti Intézet és Múzeum. A nap első felében

megkoszorúzták a Duna-parti Cionista emlékművet, és a Vadász utca 29. szám alatti úgynevezett Üvegház, melynek tulajdonosa volt Weiss Artúr, s aki itt halt mártírhálált. Délután a Hadtörténeti Intézet Dísztermében (Kapisztrán tér 2-4.) Holocaust emlékülést tartottak. Korsós László dandártábornok megnyitója után Karl Lutzról Svájc nagykövete tartott előadást, Jancsó Miklós személyes emlékeit idézte, Novák Attila, a CEU ösztöndíjasa a cionista perekről, Engländer Tibor a cionista mozgalomról, Schweitzer Gábor Komoly Ottóról, Benedek István Gábor a zsidó magatartásformák változásairól, Szécsi József a keresztény - zsidó párbeszédéről beszélt.

május 8.

A Bzsh közgyűlésén Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató beszámolt az 1996. év gazdasági teljesítéséről és előterjesztette az 1997. évi költségvetést. A beszámoló (teljes szövege megjelent az Új Élet 1997. június elsejei számának 4-7. oldalán) súlyponti kérdése a svájci bankok által Magyarországnak juttatott 15 millió dolláros alap, és ennek felhasználása volt. Ezután a hitközség létesítményeinek helyzetét értékelte. Elmondta, hogy 612 temetést bonyolított le tavaly a Bzsh, mintegy 50 vidéki holocaust megemlékezést tartottak. A budapesti temetők teljes állományát számítógépre vitték, ugyanez megtörtént már Hódmezővásárhelyen, Adán, Cegléden, Veszprémben, Mohácson, Debrecenben, Abonyban, Szombathelyen és Szegeden is. Szinte mindegyik budapesti zsinagógában folyt valamilyen felújítási munka. Épül a Scheiber Sándor Gimnázium, a tovább nem tanuló gyermekek számára megkísérel valamilyen megoldást találni a hitközség. 40 ágygal bővítik az Újpesti Szeretetotthont. Az ételszállító kocsikat még 1997-ben kicserélik. 700 ezer forinttal támogatta a hitközség a könyvkiadást, 2,4 millió forintért osztottak ki gyógyszersegélyt. A Budapesti Zsidó Múzeum épületét felújították, két emeleten födémcserével megduplázták a kiállítási teret. A Zsidó Levéltár céljára helyreállították a Dohány utcai épület háború óta lezárt jobboldali épületszárnyát. Az Országos Rabbiképző Intézet tanárai az intézetben végzett munkájuk mellett részt vettek közművelődési és a judaisztikai tudományos élet szolgálatában is. Deutsch Róbert főrabbi több budapesti gimnáziumban tartott előadást a zsidó vallás eszméiről és tanairól. Schmideg József hasonló előadásokat tartott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Domán István az ELTE néprajzi tanszékének előadója, Hajnal Piroska az ELTE Judaisztika Tanszékének előadója, Schweitzer Gábor az MTA Jogtudományi Intézetének és az ELTE Judaisztika Tanszékének munkatársa, Turán Tamás az ELTE Judaisztika Tanszékének előadója. Ettől a tanévtől Gáti Oszkár színművész a nyilvános előadás technikájára tanítja az intézet hallgatóit. A beszámoló után Steer Jenő elnökségi tag kifogásolta, hogy a beszámolóban nem különíthető el az adomány és a hagyaték, valamint a működési bevétel és az ingatlanhasznosításból eredő bevétel. A közgyűlést megelőzően Feldmájer Péter elnök, írásban szétküldte a tagoknak azokat az észrevételeit, amelyek a szövetség működésének hiányosságaira, így például a hagyatékok kezelésének gyakorlatára hívják fel a figyelmet. (A levelet közölte a Szombat 1997/6. száma is a 14-16. oldalon.) A közgyűlésen Korn József elnök nehezményezte, hogy az anyag őt név szerint említi, mint olyan tisztségviselőt, aki a hagyatékok hasznosítását személyes hatáskörében tartja. Az írást nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazásnak nevezte, és kilátásba helyezte a vallási bíróság, a Bét Dín összehívását. A két elnök közötti vitát Schweitzer országos főrabbi próbálta meg tompítani, a beszámoló tételeinek furcsa csoportosításait, átláthatatlanságát és késedelmes elkészítését azonban többen kifogásolták. Az 1996. évi beszámolót szavazás után elfogadta a közgyűlés, az 1997-re tervezett költségvetést szintén.

május 11.

A Mazsihisz közgyűlésén folytatódott a Bzsh közgyűlésén kezdődött vita. A hagyatékból származó 21 kifogásolt ingatlan és ingóság sorsáról a számvizsgáló bizottság elnöke, Heisler László beszélt, a Feldmájer-jelentés más részeit pedig fia, Heisler András, a Dohány utcai körzet képviselője utasította vissza. Közgyűlési megnyitójában Feldmájer kifogásolta, hogy temetői felújítások nem minden számlája található meg. Zoltai Gusztáv beszámolóját Schweitzer József háromnegyedórás beszámolója követte. Az országos főrabbi a hitélettel, a Mazsihisz vezetésében tapasztalható

feszültségekkel, és az ORI jövőjével foglalkozott. A közgyűlés hosszas vita után elfogadta a tavalyi zárszámadást, és elfogadta az idei költségvetést. Végül a debreceni hitközség fiatalon elhunyt alelnöke, Gervai Tamás helyére Weisz Pétert választották meg a vezetőségbe. Kövesi Artúr előrehaladott korára való hivatkozással bejelentette visszavonulását a szolnoki hitközség éléről.

május 13.

A Veszprém és Tirat Karmel testvérvárosi kapcsolatát szentesítő okmányt Tirat Karmelben írta alá a két város polgármestere. Az ünnepségen jelen Csejtei István korábbi nagykövet és Teddy Kollek, Jeruzsálem magyar származású polgármestere is.

május 18.

Az Andrassy út Oktogonig terjedő felének zsidó emlékeit látogatták meg a Mazsike vendégei a „Városnéző séta zsidó szemmel” sorozatban. A túrát Simonyi Péter vezette, Welker Árpád történész működött közre.

május 20.

Izrael állam megalakulásának 49. évfordulójára az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Dísztermében (V. Egyetem tér 1.) emlékeztek. Ünnepi beszédet mondott Glatz Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és Joel Elon, Izrael Állam magyarországi nagykövete. Az ünnepséget a Magyar-Izraeli Baráti Társaság szervezte. Fellépett Dévai Nagy Kamilla. Ezer Weizman izraeli államelnök és Benjamin Netanjahu miniszterelnök diaszpóra zsidóságához címzett üzenetét az Erec című lap 1997/júniusi száma közölte második oldalán. Jeruzsálemben a Függetlenség Napján adták át Elimeleh Firer belzi haszid rabbinak az Izrael-díjat.

május 24.

1. A nagykállói cadik, Eisig Taub leszármazottja, Mendel Taub ellátogatott az Amerikai Alapítványi Iskolába a Zsidó Nevelési és Oktatási Központ vendégeként. Mandel Taub elénekelte a nevezetes ősz szerzeményét, a „Szól a kakas már” kezdetű dalt. Május 25-én az érdeklődőkkel közös látogatást szerveztek a cadik sírjához Nagykállóba.

2. Az Oneg Sabbat Klubban Schweitzer Gábor Patai Józsefről beszélt az „Elfelejtett zsidó költők” sorozatban.

május 24-25.

A Mazsike kétnapos Zsidó Kultúra Napját szervezett. 24-én a Radnóti Miklós Színházban adták elő George Tabori „Mein Kampf” című bohózatát, majd az előadás létrehozói - Telihay Péter rendező, Végvári Tamás és Görög László főszereplők, valamint Bálint András színigazgató - találkoztak a közönséggel. 25-én a Budapesti Zsidó Múzeum előtti Emlékfánál Alefbész-happeninget szerveztek 22 képzőművész részvételével. Szántó T. Gábor köszöntője a Szombat 1997/júniusi számában olvasható (2. p.) A rendezvény szereplői a zsidó abc betűire készítették el rögtönzött alkotásaikat. A meghívottak: Balla Margit, Chesslay György, Dévény Mónika, Fehér László, Galambos Tamás, Gergely Nóra, Kovács Johanna, Magén István, Révész László, Roskó Gábor, Swierkiewicz Róbert, Szegő György, Szenes Zsuzsa, Szerényi Gábor, Szirtes János, Szotyori László, Szűnyi György, Thury Levente, Tooth Gábor Andor, Tuzson-Berczely Péter, Uri Kozmosz és Várady Róbert voltak. Az elkészült művekből este árverést rendeztek a Ruttkai Éva Színházban (Üllői u. 45. 3. em.) a Mazsike javára. A Mazsike helyiségeiben délelőtt gyermekrajz-versenyt rendeztek Simonyi Ágnes és Kotel Dadon vezetésével, este pedig irodalmi estét tartottak Szombat Szalon címmel. A meghívottakat Szántó T. Gábor főszerkesztő köszöntötte. A jelenlévő Balla Zsófia, Benedek István Gábor, Láng Tamás, Lugosi Viktória, Röhrig Géza, Tábor Ádám műveiből Vallai Péter és a Hey Band adott elő részleteket.

május 27.

A Gellért Szállóban „Vallás és politika ma Magyarországon” címmel konferenciát rendezett a Keresztény - Zsidó Társaság. Az előadók között volt Schweitzer József országos főrabbi, Bölcskei Gusztáv református püspök, Erhard von der Bank professzor és Szécsi József docens.

május 28.

Meggyalázták a tatabányai zsidótemetőt, szétverték a holocaust vitrineket.

május 31.

Az Oneg Sabbath Klub „Zsidónak lenni...” sorozatának vendége Ádám György akadémikus volt.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház színháztermében adta át Joel Alon izraeli nagykövet a Yad Vasem Intézet kitüntéseit az Igaz Embereknek. Posztumusz kitüntetésben részesült Bartha Ignác és Mária, Bereczky Albert református püspök, Farkas Jánosné Fekete Emma, Gidófalvy Lajos Kiskaszóljai parancsnok, Gorup A. Györgyné, Keresztes Károly András, Litkai Mórincz Erzsébet, Metszőssy Károly és Metszőssy Borbála. Helyettük családtagjaik vették át az oklevelet. Breitner Ferencné Halek Ilona, Domján Mihály, Domján Emma, Gyurcsák Béla és Ilona, Hódus Ferencné, Hódus Aranka, Homonnay Tivadarné, Homonnay Mária, Kóbor Ferenc, Kóbor Teréz, Koncz Géza, Koncz Irén, Stolcz Eta, Tukka Ilona, Víg József, Víg Julianna, Mátai Ede és Mátai Erzsébet maga vehette át az elismerést.

A Valóság 1997/májusi számában Vígh Károly „Adalékok a zsidókkal szembeni szlovák politikához a második világháború alatt és után” címmel közölt tanulmányt.

Glatz Ferenc tanulmánya jelent meg a Kritika 1997/5. számában „A Holocaust után” címmel (35-38. p.).

június hónap

június 2.

Vermes Géza az Osiris Klubban (V. Veres Pálné u. 4-6.) tartott előadást a „Holt-tengeri tekercsek ötven év távolából” címmel. A házigazda Gyurgyák János, az Osiris Kiadó igazgatója volt.

június 6.

Eddig a napig lehet jelentkezni a Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület új zsidó iskolájába, a Bét Menáchem Zsidó Iskolába. Az iskola a már működő Gán Menáchem Óvoda és Bölcsőde épületében működik. (1124. Bp. Tamási Áron u. 41.). A világi oktatást Réz Gáborné, a Radnóti Miklós Gimnázium igazgatója felügyeli.

június 8.

New Yorkban éves gálavacsoráját tartotta az Emmánuel Alapítvány. A meghívottak között volt Israel Singer, a ZZVK igazgatója, a névadó Schwarz család képviselői, Ronald S. Lauder és Tom Lantos is. Az alapítvány kitüntetésben részesítette Lauder urat és Zoltai Gusztávot.

június 12-14.

A Madách Színházban mutatta be új CD-jét a Budapesti Klezmer Band.

június 12.

A balassagyarmati zsidótemetőben sírokat rongáltak meg, emlékműveket döntöttek le.

június 15.

1. A Mazsike beszámoló közgyűlést tartott az 1996-1997. évi tevékenységéről. Az alapszabály módosítására is sor került, mivel a személyi jövedelemadó 1 százaléknak fogadására csak azok a szervezetek jogosultak a vonatkozó rendelkezések szerint, amelyek alapszabályban deklarálják, hogy semmilyen politikai szervezetet nem támogatnak.

2. A Measz emléktáblát helyezték az egykori KISOK pálya helyén, ahol zsidókat gyűjtöttek össze. A pálya a Mexikói út - Erzsébet királyné útja - Columbus utca által határolt területen volt.

június 22.

A Keszthelyi Helikon Kastélymúzeumban keresztény - zsidó teológiai napot tartottak. Kuti Géza református lelkész a Zsoltárok könyvéről, Léber Mihály katolikus teológiai tanár Rut könyvéről, Nagyné Szekér Éva evangélikus lelkész a Példabeszédek könyvéről, Rónai István Ádám rabbi jelölt Eszter könyvéről tartott előadást. A rendezvényen Choma László, a múzeum főigazgatója, és Schweitzer József országos főrabbi elnökölt. Este a Goldmark kórus, Fekete László, Tóth Emil főkántorok és Szécsi Máté adtak koncertet.

június 23.

A zalaegerszegi Zsinagóga koncerttermében a Mózesi Könyvekről rendezett teológiai napot a Keresztény - Zsidó Társaság. Az előadó Balogh András evangélikus lelkész, Rónai Ádám István rabbi jelölt, Török Zoltán református lelkész és Vendrő György jáki apát voltak. A záró kántorkoncertet Fekete László és Tóth Emil főkántorok, valamint Rozsos István operaénekes adták.

június 29.

A Mazsike Nagytéténybe, Budafokra és Érd-Ófaluba látogatott el a „Városnéző séta zsidó” szemmel programja keretében. A nagytétényi zsinagóga helyén ma az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár Irattára van (Kiss János u. 2.), de kiürítését és eladását tervezik. A nagytétényi, a budafoki és az érd-ófalui zsidótemető elhanyagolt állapotban van.

A CEU nyári egyetemét szervezett „Ki a gettóból” címmel június 30-július 18-ig.

A Lauder Javne Zsidó közösségi Iskola Scheiber Sándor pályadíjat hirdetett a „Folklór és tárgy történet” című művének tanulmányozására. A professzor özvegye, Bernáth Livia által felajánlott aranylánc és medalion fődíjat Bíró Zsuzsanna, Gyenes Péter és László Tamás nyerték el.

A debreceni hitközség és a város szociális irodájának vendégeként előadást tartott Martha Ramon, a Jeruzsálemi Egyetem szociológia professzora.

A Magyar Írószövetség Bajza utcai székházában Gábor Marianne festőművészt köszöntötték 80. születésnapja alkalmából. A művész tárlatát Pomogáts Béla, Hubay Milkós és Pogány Ö. Gábor nyitotta meg. Gábor Ignác és Rónai Mihály András verseiből Keres Emil adott elő válogatást.

A Beszélő 1997/júniusi számában jelent meg Karsai László: „Történészek, gyilkosok, áldozatok. - Viták a holocaust szaktudományban” című tanulmánya.

július hónap

július 2.

Diplomakiosztó ünnepséget rendeztek az Országos Rabbiképző Intézet Dísztermében. Először végeztek az ORI és a Midreset Jerusalaim Tanárképző Főiskolai Szakának (Pedagógium) hallgatói. A végzős növendékek: Éliás Bea, Éliás Viktor, Faházi Eszter, Havas Ágnes, Kántor Anita, Pollák András, Révész Andrea, Tóth Sándor, Várhegyi Zsuzsa kaptak diplomát. Ezen az ünnepségen búcsúzott rektori megbízatásától Schweitzer József országos főrabbi, aki nyugállományba vonulása után csak az utóbbi feladatot tartotta meg magának. A rektori szék ettől kezdve Schőner Alfréd főrabbié. A Mazsihisz vezetői aláírták Schőner Alfréd főigazgatói kinevezését az ORI élére. A megállapodás értelmében Schőner rabbifunkciókat nem lát el, mert tanítani akar. Schweitzer József pedig nyugállományba vonulása után megtartja az országos főrabbi tisztét.

július 3.

A Fővárosi Bíróság első fokon elmarasztaló ítéletet hozott Szabó Albert ellen közösség elleni izgatás címén. A per tárgya az 1996. október 23-án, a Szabadság téren elhangzott, főleg a magyar zsidóságot támadó beszéd volt.

július 6.

A faszizmus 600 000 magyarországi zsidó áldozatának emlékére rendeztek gyászistentiszteletet a Dohány utcai zsinagóga mögötti kertben. A Wesselényi utca 5-ben lévő mártír emlékművet övező kertet Raoul Wallenberg Emlékparknak nevezték el. Felavatták az Emmánuel Alapítvány kezdeményezésére készített négy vörös gránit oszlopot és egy fekete márvány emléktáblát, amely az embermentőknek kíván mementót állítani. Az emléktáblát Demszky Gábor főpolgármester és Keller László, az Emmánuel Alapítvány elnöke leplezte le. Az emlékünnepségen Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató, Schweitzer József országos főrabbi, Demszky Gábor főpolgármester és Glatz Ferenc, az MTA elnöke méltatta az embermentők tevékenységét. A meggyilkoltak emlékére méccsest gyújtott Joel Alon izraeli nagykövet, Eliezer Gilad, a Szochnut magyarországi irodájának igazgatója, Sir Sigmund Sternberg, a Nemzetközi Keresztény - Zsidó Társaság elnöke, Phil Friedman és Weinberger Miklós, az amerikai Emánuel Alapítvány képviselőjében, valamint Bakos Lajos, a ZSVK kelet-európai elnökhelyettese. A rendezvényen jelen volt Tabajdi Csaba és Szekeres Imre a kormány és a parlament nevében, valamint Wallenberg testvére, Guy Dardel úr is. Az emlékműavatás után az MTA Dísztermében Glatz Ferenc adott fogadást, amelyen a felsoroltakon kívül megjelent Jan Lundvik svéd nagykövet, Andics László a Magyar Vöröskereszt elnöke, Lívia Sylva, a New York-i polgármester képviselője, valamint a magyar és az amerikai Emmánuel Alapítvány munkatársai, a Mazsihisz vezetői és a főpolgármesteri hivatal képviselői.

július 24.

A Bzsh képviselőtestületi ülésének fő témája a kormány új egyház finanszírozási terve volt. A Mazsók megalakulásával biztonságosabbá vált a szervezet anyagi bázisa, megszűnt a kiszolgáltatottság az évente változó állami dotáció miatt. Az előadó Korn József, a Bzsh elnöke felvázolta, hogy a következő 50-100 évben mekkora összeg felett rendelkezhetnek bizonyossággal a zsidóság szervezetei. A Mazsók vagyonához még különböző forrásokból - pl. adományokból, a személyi jövedelemadó egy százalékából stb. - lehet forrásokhoz jutni az egyházak új állami finanszírozásának keretei között. A hitközség keretein kívül működő zsidó szervezetek a Mazsoktól kaphatnak támogatást, az ortodox hitközség a Mazsók teljes vagyonának 10 százalékát kapja. A közgyűlésen döntés született arról, hogy a Bzsh támogatja a kormány új egyház finanszírozási koncepcióját, s erről 1997. július 31-én a hitközség vezetői tájékoztatták is a kormányzati illetékeseket.

július 27.

A Mazsihisz képviselőtestületének ülésén a Mazsók volt a fő téma. Feldmájer Péter elnök elmondta, hogy a hitközség 80 ingatlant igényelt vissza az államtól. Ebből 8 fővárosi és 14 vidéki ingatlanhoz továbbra is ragaszkodnak, a többiért azonban járadékot kapnak az államtól. A

járadékalap értéke mintegy 10 milliárd forint, amelynek ellenértékeként négy éven át 4,5 százalék, majd 5 százalék kerül a Mazsók-be. Az elnök méltányosnak találta a kormány ajánlatát. 1998-tól az állam fokozatosan meg kívánja szüntetni a hitéleti támogatást oly módon, hogy helyébe az adózó állampolgárok jövedelemadójának egy százaléka lép. Amennyiben ez az összeg nem érné el a 93 millió forintot, az állam erre az összegre kiegészíti. 1998-ban azonban még közgyűjteményi célokra 10-15 millió forintot, kulturális célokra 147 millió forintot, a Kazinczy utcai ortodox zsinagóga felújítására 200 millió forintot ígért a költségvetés.

A fasizmus áldozatainak állított emléket Salgótarján önkormányzata. Víg Tamás „A szarvas győzelme” című alkotását a város egyik parkjában állították fel.

Közép-Európai Zsidó Folklór Színház szervezésébe kezdett Bodánszky György szerkesztő. Elképzelései szerint a színház nem rendelkezne önálló társulattal, egy-egy előadásra állnának össze. Az előadásokat vagy a Tivoli moziban, vagy a Vidám Színpad kis színházában tartanák. Támaskodnának a már meglévő zsidó művészeti csoportokra, így a Budapesti Klezmer Band-re, a Balla Margit vezette Javne Színházra, Marton Frigyes Läger kabaréjára stb. Színészek és más művészek sora ajánlotta fel közreműködését a színház produkcióiban.

Szita Szabolcs egyetemi magántanár 1998-2001-re Széchenyi professzori ösztöndíjat nyert el az SS-lágerrendszerének feldolgozására.

Jeruzsálemben megkezdték a holocaust idején lepusztult mintegy 20 ezer zsinagóga dokumentációjának összegyűjtését. A tervek szerint az Óvárosban központi levéltárat is nyitnak a dokumentációk számára.

A História 1997/hetedik számában Sipos Péter „Svájc a második világháború idején”; Mihály Mária „A második világháború alatt és után elhurcolt értékek sorsa” címmel jelentetett meg tanulmányt.

augusztus hónap

augusztus 3.

Szekszárdon a zsinagóga felépítésének századik évfordulóján emlékülést rendezett a szekszárdi hitközség, a polgármesteri hivatal és a Mazsihisz. A polgármesteri hivatalban rendezett fogadás után a Sport utcai zsidótemetőben megemlékeztek vitéz Vendel István néhai polgármesterről, aki inkább lemondott tisztéről, semhogy végrehajtsa a zsidótörvényeket. A taszári SFOR erők két emléktáblát és két imakönyvet ajándékoztak a hitközségnek. A szekszárdi hitközség és a zsinagóga történetéről Mayer Rezső hitközségi elnök és Zoltai Gusztáv tartottak előadást az egykori templom épületében, amely jelenleg művelődési házként működik. A rendezvény liturgiai koncerttel fejeződött be.

augusztus 4.

Wallenberg születésének 85. évfordulóján megemlékezést tartottak a Szilágyi Erzsébet fasorban álló Wallenberg szobor előtt. Emlékbeszédet mondott Kaiser György, az egyesület soros elnöke, Tom Lantos, az amerikai kongresszus hazánkban tartózkodó tagja és Jeszenszky Géza korábbi külügyminiszter. A megemlékezésen megjelent az izraeli, az amerikai, a német és a svéd követség képviselője. A Mazsihisz nevében Lazarovits Ernő koszorúzott.

augusztus 5.

"Zsidókép az oktatásban" címmel konferenciát tartottak a Közép- és Kelet Európai Környezetfejlesztési Intézetben. A konferenciát a Keresztény - Zsidó Társaság szervezte.

augusztus 10.

Közgyűlést tartott a nagykőrösi hitközség. Feldmájer Sándor elnök elmondta, hogy a zsinagóga felújítása 1992-től folyamatos, noha a hitközség semmiféle központi támogatást nem kapott.

augusztus 15.

Gödöllőn a Városi Múzeumban Gyémánt (Diamant) László festőművész nyitotta meg „A gödöllői zsidótemető síremlékei” című fotókiállítást. A Balázs József építész képeiből készült tárlat 1998. június végéig volt látható.

augusztus 16.

Az MTA Történettudományi Intézetében Reuvéni Sári, a Yad Vasem Intézet munkatársa előadást tartott Horthy és a zsidóság viszonyáról. A Magyarországi Holocaust Alapítvány kuratóriuma ezüst emlékérmet adományozott Reuvéni Sárinak a magyarországi embermentők elismertetésében végzett jeruzsálemi munkájáért.

A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 1997/3 számában Néző István közölt tanulmányt „Adatok a kisvárdai zsidóság hitéletének múltjából” címmel.

A Jeruzsálemi Városi Zenekar kéthetes magyarországi turnén szerepelt a Kiskunfélegyházi Fúvószenekari Egyesület vendégeként. A 45 tagú zenekar Eitan Avitsor professzor vezetésével Kiskunfélegyházán, Békéscsabán, Kecskeméten, Ópusztaszeren, a Dohány utcai zsinagógában, valamint a budai Várban adott koncertet.

Az ORI vezető munkatársai közül Schweitzer József, Domán István és Schőner Alfréd tudományos tevékenységük elismerésekén Philosophical Doctor címet kaptak az ELTE egyetemi tanácsától.

Kőbányán a Maglódi úti Kereskedelmi és Vendéglátó Ipari Szakiskola és Szakmunkásképző Giorgio Perlasca nevét vette fel. Az avatáson Demszky Gábor főpolgármester mondott beszédet, Göncz Árpád levélben küldte üdvözlését. Láng Éva költő, újságíró személyes emlékeit idézte Perlascáról. Az ünnepségen megjelent a svájci, a spanyol, a svéd és az izraeli követ, valamint Schweitzer József országos főrabbi és Lazarovits Ernő.

A Világosság 1997/8 számában Ben-David, Joseph „A modern zsidó társadalom kezdetei Magyarországon” (3-32. p.) című, és Ungvári Tamás „Asszimilációs stratégiák” című tanulmánya jelent meg (33-42. p.).

szeptember hónap

szeptember 1.

1. Megkezdte működését a Chabad Lubavics Bét Menachem iskolája. Az egyesület Gán Menachem óvodájába kétszer annyian jelentkeztek, mint korábban. Az Orbán hegyen lévő óvoda mellett bölcsődét is működtet a Chabad.

2. Eddig a napig lehetett jelentkezni az ORI - Zsidó Egyetem újraindított Zsidó Liturgiai Szakember szakának esti, illetve levelező tagozatára. A képzés hat féléven keresztül tart.

szeptember 2-4.

A Magyarországi Cionista Szövetség az első bázeli cionista kongresszus 100. évfordulója alkalmából konferenciát szervezett a Magyar Tudományos Akadémia Nagytermében. A megnyitón felolvasták Göncz Árpád köztársasági elnök és Ezer Weizman izraeli államelnök üdvözlését. Köszöntötte a kongresszust Joel Alon izraeli nagykövet, Avraham Burg, a Szochnut elnöke, valamint Michelberger Pál, az MTA alelnöke. Engländer Tibor házigazda, a Macisz elnöke Herzl Tivadar alakját idézte fel a megnyitón. A nyitóünnepségen kitüntetést adtak át Engländer Tibornak, Fixler Hermannak, Lichtmann Tamásnak és Schön Dezsőnek. A tudományos ülészakon Herzl életpályájának magyarországi vonatkozásait elemezték. Josef Gorny „Herzl - múlt és jövő”; Ferenczi László „Herzl és kortársai”; Lichtmann Tamás „Ősújorszag”; Szörényi László „Herzl és Jókai”; Bódog Gyula „A Dreyfuss-per”; Joe Wernick rabbi: „Nevelés és cionizmus”; Alexander Barzel „A cionizmus ébredésének társadalmi, kulturális és politikai alapjai”; Kovács Sándor „A cionizmus a tradicionális Szkhüllája és a modernitás Kharibdüsze között”; Schweitzer Gábor „...a magyar cionizmus elsősorban csak piros fehér zöld lehet”; Novák Attila „A neológia és a cionizmus”; Kiss József „A cionizmus a korabeli magyarországi sajtóban”; Róbert Péter „A cionista századok szerepe az őszirózsás forradalomban” címmel hangzottak el előadások. A konferencia harmadik napján délelőtt megemlékezést tartottak a cionista ellenállók Duna-parti emlékgúlájánál. Délután az Oneg Sabbath Clubban kerekasztal-beszélgetést rendeztek „A magyarországi zsidóság a XXI. században” címmel. A hozzászólók Engländer Tibor, Feldmájér Péter és Lengyel László voltak. A jövő nemzedék és az oktatás kapcsolatáról Schöner Alfréd rektor, Orbán Ferenc, a Mazsihisz oktatási felelőse, Szeszlér Anna, a Lauder Javne főigazgatónöje, Josszi Croitoru, a Habonim Dror salia chja, Bíró Tamás az UJS küldötte és Rachel Korazim, a Szochnut munkatársa mondta el véleményét. A Bethlen téri zsinagógában „Száz év héber zenéje” címmel hangversenyt rendeztek. Fellépett Lux Erika, Mose Stern főkantor, Keres Emil és Fellegi Balázs operaénekes. A Nemzetközi Jeruzsálemi Követség december elején a Hotel Intercontinentalban fogadást adott Izrael állam megalakulásának ötvenedik, és a bázeli cionista kongresszus századik évfordulója alkalmából. A magyarországi zsidó szervezetek képviselőiből álló közönség előtt Schweitzer József országos főrabbi méltatta a szervezet tevékenységét. Kardos Tamás fotóművész kiállítása egészítette ki a rendezvényt.

szeptember 8-10.

Az Országos Rabbiképző Intézet fennállásának 120. évfordulóján tudományos konferenciát szervezett az ORI Yahalom Zsidó Művelődési Kutatócsoportja. Laudációt mondott Feldmájér Péter, Schweitzer József, Schöner Alfréd és Lichtmann Tamás. A konferencián a következő előadások hangzottak el: Meir Weisz „Zsoltárokról”; Schweitzer József „Asszimilált zsidók - konzervatív rabbik”; Mose Carmilly „Párhuzamok és kapcsolatok a boroszlói (breszlai) és a budapesti rabbiképzők között”; Hanák Péter „A keleti és nyugati zsidóság találkozása a Monarchiában”; Domán István „Jesiva és rabbiképző”; Menachem Meron „A breszlai és a budapesti rabbiképző kapcsolatairól”; Scheiber Sándorné-Hídvégi Máté „Mert atyám s anyám elhagytak, de az Örökkévaló befogad engem.” Scheiber Sándor az ember és a tudós”; Babits Antal „Hagyomány és haladás a magyarországi Maimonidész kutatásban”; Kármán György „Az Országos Rabbiképző Intézet istentiszteleteinek liturgikus zenei gyakorlata”; Simon Róbert „Goldziher és a keleti tudományok”; Komoróczy Géza „A Rabbiképző és a közel-keleti orientalisztika”; Cvi Moskovits „Világi tudományok Nachmani Mózes bibliakommentárjában”; Rózsa Huba „Történetírás a héber Bibliában. A bibliai történetírás jellegzetességei Józsuá, Bírák, Sámuel és a Királyok könyve alapján”; Erős Ferenc „A zsidó identitás labirintusai”; Schöner Alfréd „Vizualitás és pedagógia a XIX. századi Magyarországon - egy kiskunhalasi zsidó pedagógus életútja”; Felkai László „Zsidó hitoktatás a magyarországi iskolákban”; Gábor György „A világ minden kérdése, a világ minden ellenvetése”; Lichtmann Tamás „Apák és fiúk: Pollák Miksa és Pap Károly”; Török Petra „A Rabbiképző regénye”; Voigt Miklós „A Rabbiképző és a mesekutatás”; Gartner Brigitta „A breszlai és a berlini szemináriumról”; Joel Berger „A németországi zsidóság az ezredforduló küszöbén”; Andrew Mose Moskovits „A Rabbiképző múltja és jövője”; Pinchas Artzi „Igazak és Gonoszok, Hűek és Árulók:

politikai pártok Kánaánban az izraeli honfoglalás előtt az amarnai levelek tükrében”; Hajnal Piroska „A Genézis 3 kígyó-alakja a poszt-biblikus görög-zsidó hagyományban”; Karasszon Dezső „Eszter könyve - zsidó nacionalizmus?”; Remete László „Az Országos Rabbiképző Intézet Könyvtárának 120 éve”; Neumann Ernő „Törekvések a temesvári zsidó hitélet elmélyítésére a tolerancia korától a holocaustig”; Jólesz László „Az Ószövetség rejtvényei”; Schweitzer Gábor „Korszellem és karszellem: "szakszervezeti" törekvések a neológ rabbikarban a századelő éveiben”; Radnóti Zoltán „Az Országos Rabbiképző Intézet önképzőköre történetéhez”. A konferencia kerekasztal-beszélgetéssel zárult az ORI egykori hallgatóinak közreműködésével. Az ülészakról összefoglalót készített az Új Élet. (1997.október 1. 3-4. p.).

szeptember 11.

1. Távozott a Mazsike ügyvezető igazgatói posztjáról Simonyi Péter. Ugyancsak megvált a vezetőségben betöltött tisztségétől Cziegler Attila, Garai Péter és Kertész Ákos is. A Mazsike elnöksége kifogásolta, hogy az egyesület pénzgazdálkodása nem követhető nyomon a nyilvántartások esetlegessége miatt. Simonyi Péter pedig a munkafeltételek és a javadalmazásának elégtelenségét kifogásolta. Hosszú, áldatlan vita következett ezután, ami csaknem a szervezet feloszlásához vezetett. Végül több mint egy év múlva, 1998. szeptember 27-én sikerült megakadályozni a szervezet megszűnését, a tagság új elnökséget választott.

2. A Gellért Szállóban a Keresztény - Zsidó Társaság „Vallás és politika Magyarországon” címmel szervezett találkozót. Előadók: Feldmájer Péter Mazsihisz elnök és Harmati Béla evangélikus püspök elnök.

szeptember 14.

A Mazsike Szombat Szalonjában „Zsidóság és konzervativizmus” címmel rendeztek vitaestet, amelyről a Szombat 1997/8. számában tematikus összeállítást közölt (9-19. p.). Ebben Tamás Gáspár Miklós és Balázs Gábor írása olvasható, valamint egy kerekasztal-beszélgetés Ferenczi László irodalomtörténész, Kende Péter politológus, Kovács András és Gadó János szociológusok részvételével.

szeptember 16.

A Chabad Lubavics Egyesület az Írók Könyvesboltjában mutatta be az „Izrael Fohásza - A Zsidó Újév Ima rendje” című kötetét, egyben beszámoltak az egyesület kiadói tevékenységéről is. Az új kötetet Schőner Alfréd és Oberlander Baruch mutatta be, Benedek István Gábor felolvasta Habsburg Ottó üdvözlő levelét.

szeptember 21.

A Nagyfuvaros utcai zsinagóga felavatásának 75. évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek a körzet vezetői. Streit Sándor elnök ismertette a templom történetét, Scheiber Sándor országos főrabbi a nagy elődökre - Scheiber Sándorra, Scheiber Lajosra és Salgó Lászlóra - emlékezett. Singer Ödön főrabbi, a körzet egykori és Deutsch László jelenlegi körzeti főrabbi Adler Illés és Rosenberg Ármin alakját idézte. Zoltai Gusztáv Raj Tamás érdemeit méltatta. Az ünnepség a Goldmark-kórus hangversenyével, és Vince Ferenc körzeti főkantor énekével zárult.

szeptember 21.

Felavatták a Lauder Javne Óvoda új épületét. Az avatási szertartást Szeszler Anna iskolaigazgató és Raj Tamás főrabbi végezték.

szeptember 22.

A Mazsike vendége volt Elaine Kalman Naves kanadai – magyar - zsidó író, akinek Montreálban megjelent „Journey to Vaja” című családi regénye világsikert aratott.

szeptember 22-24.

Herzl-szimpozíumot rendeztek Bécsben, melyen részt vett Helmut Zilk korábbi bécsi főpolgármester, Franz König bíboros és Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök is. Bázelen háromnapos ülészen emlékeztek Herzl Tivadarra, és az 1897. augusztus 29-31. között tartott első cionista kongresszusra. A szervezők a bázeli, a jeruzsálemi és a Tel-Avivi egyetemek, valamint a Cionista Világkongresszus voltak. A mintegy 500 résztvevő között volt Zoltai Gusztáv és Feldmájer Péter is.

szeptember 25.

A Duna Televízió „Halld, Izrael!” című műsorában Raj Tamás főrabbi beszélt az őszi ünnepek jelentőségéről, a szerkesztők ellátogattak Fehér László festőművész műtermébe, Székely Gábor az egri zsinagógát mutatta be. A szerkesztő Szécsi József, a rendező Sipos András volt.

szeptember 27.

A Mazsike Klub vendége volt a Filum Kiadó, amely rekord gyorsasággal és jó minőségben készít könyveket. A drámaíró versenyek szövegeit rendszeresen még a verseny napján kiadják.

szeptember 28.

1. Budakalászra, Pomázra és Szentendrére szervezett városnéző sétát a Mazsike.
2. A pécsi zsinagógában keresztény-zsidó teológiai napot rendezett a Keresztény - Zsidó Társaság „A szent iratok, a héber kánon harmadik része” címmel. A megnyitót Kaufman Pál pécsi hitközségi elnök és Horváth István, a pécsi Katolikus Hittudományi Főiskola rektora tartotta. Előadások: Keresztes Pál katolikus teológiai tanár „Dániel könyve és az Apokaliptika”; Schönberger András pécsi rabbi „Eszter könyve”; Szalay Lajos reformárus lelkész „A Zsoltárok könyve”; Tenkey Béla baptista lelkész „Nehemiás könyve”; Varsányi Ferenc evangélikus lelkész „Jób könyve”.

Ros Ha-Sáná előestéjén a Zsidó Fiatalok Egyesülete (U.J.S.) megalapította a Maimonides-kört azzal a céllal, hogy a fiatalabb generációkhoz közelebb vigye a zsidó kultúra-, és vallástörténetet, a judaizmus eszmevilágát. Az év végétől a Yahalom Zsidó Szabadegyetem előadásainak szervezésében is részt vettek.

Bázelen tartotta ülését az Európai Zsidó Kongresszus Végrehajtó bizottsága. Az ülésen Zoltai Gusztáv megköszönte a ZSVK, a WJRO és a Claims Conference erőfeszítéseit a kárpótlások ügyében, ám a bizottságosdi helyett mielőbbi kifizetéseket sürgetett, mivel rohamosan halnak el a kárpótlásra jogosultak.

A nyíregyházi hitközség új vezetőséget választott, melynek elnöke Kertész Gábor, tagjai: Feiler Herman, Galambos Zoltán, György András, Markovics Gyula, Nánási Mihályné és Sárosi György.

Auschwitzban tartotta közgyűlését a nemzetközi Auschwitz Bizottság, amelyhez 18 ország 36 szervezet tartozik. Az ülésen a NÜB képviselőjében Szenes Iván alelnök, a Holocaust Dokumentációs Központ képviselőjében Verő Gábor ügyvezető elnök és Vámos György kuratóriumi tag vett részt. Az ülésen határozatot hoztak arról, hogy sürgetik a német kormánynál a német gyárakban kényszermunkán foglalkoztatottak kártérítését. A közgyűlésen megválasztott új 16 tagú vezetőségbe választották Verő Gábort és a Sombor Györgyöt, a NÜB Auschwitz táborcsoportjának vezetőjét.

Szeptemberben Magyarországra látogatott Ámosz Kenan „Az át Ein Harodba” című könyvének magyarországi megjelenése alkalmából. A szerzővel a fordító, Ács Gábor készített interjút a Szombat 1998/Januári számában (28-30. p.). Ű

A Wesselényi utcai Alapítványi Iskola főigazgatói tisztéről lemondott Haraszti György. Az iskola fenntartását az alapító kanadai Reichmann család a továbbiakban nem finanszírozza. Peter Tuffo amerikai nagykövet ősszel meglátogatta az intézményt. A tiszteletére rendezett fogadáson Surányiné Benedikt Vera új főigazgató, és Israel Neumann vallási igazgató fogadta a megjelent a vallási és közéleti vezetőket.

Szeptember elején vezetőségi ülést tartott a Mazsihisz és a Bzsh az Újpesti Szeretetotthon új épületszárnyában. A 40 éves ember elhelyezését biztosító épületszárny létrehozása 136 millió forintba került, amit részint a düsseldorfi Hermann-Niermann közhasznú alapítvány 700 ezer márkája, illetve a Claims Conference 452,5 ezer márkája fedezett. Az épületet Dirner Róbert tervezte. Az otthonban a Heszed-programot valósítják meg a gyakorlatban, amelyet Talyigás Katalin, a Magyarországi Zsidó Segélyalapítvány főtitkára ismertetett a vezetőségi ülésen. Zoltai Gusztáv bejelentette, hogy Löwy Tamás főrabbi tölti be az Anna Frank Gimnázium vallási igazgatói tisztét. Az ülésen egyhangú döntés született arról, hogy az épülő zsidó tanintézet Scheiber Sándor nevét vegye fel.

Az Egység 1997/szeptemberi száma ismerteti a jeruzsálemi magyar intézet, a Máchon Jeruzsálem 1977-ben megjelent kiadványát. A kötet címe magyarul: (Nagy)magyarország zsidó bölcsei és rabbinikus irodalma 1421-1944. Eredeti címe: Cháchmé Hungárjá vőhászifrut hatoranit bá -1421-1944. Az intézet héber neve: Mifál Moreset Jöhudé Hungária. Szerkesztő Jichák Jozsef Kohén mintegy 200 oldalas bevezetője a kötet végén megtalálható magyarul is Turán Tamás fordításában. A mintegy 700 oldalas mű létrejöttét anyagilag Csengeri (Jehuda) Imre támogatta.

A Valóság 1997/szeptemberi számában jelent meg Domonkos István Egy másik előítélet” című tanulmánya.

A Cafe Babel 24. (Város) számában jelent meg Konrád Miklós: „A pesti zsidó nő, mint allegória” című tanulmánya (81-94. p.). Ugyanitt olvasható Joseph Brodsky „Városkalauz” című írás (ford: Hell Tamás.) (95-106. p.).

október hónap

október 2.

Ros Hasana alkalmából Horn Gyula miniszterelnök és Platthy Iván címzetes államtitkár üdvözlét küldött a hitközség vezetőinek. (Lásd: Új Élet 1997. október 15. 1. p.) A Duna Televízió a zsidó újév alkalmából bemutatta Sipos András önéletrajzi filmjét „Az én kis nővérem” címmel.

október 6.

76 éves korában meghalt Hanák Péter történész (1921-1997.)

október 11.

Jom Kippur.

október 16.

A margitszigeti Thermál Szállóban Gyémánt László festőművész nyitotta meg a Susanne Arvidsson svéd festőművész kollázsaiából nyílt kiállítást.

október 22.

1. Az MTA Judaisztikai Kutatócsoportja nyilvános könyvbemutatót és vitát rendezett Junger Ervin „Bartók és a zsidó diaszpóra - Adatok Bartók Béla művészi és társadalmi kapcsolataihoz” című tanulmánykötetének megjelenése alkalmából. Az ELTE Tanári Klubban (Szerb u. 21-23.) rendezett vitán Komoróczy Géza tanszékvezető mutatta be az MTA Judaisztikai Kutatócsoport által megjelentetett kiadványt és szerzőjét. Somfai László akadémikus a kötet zenei és társadalmi kritikáját, a szerző, Junger Ervin a mű keletkezéstörténetét mondta el.

2. Váli Dezső festőművész Ernst Múzeumbeli kiállításával együtt mutatták be a festő munkásságáról készült albumot is, amelyet az Új Mandátum Kiadó jelentetett meg.

október 25.

A Mazsike Klub vendége Rónainé Ádám Mária, a Goldmark kórus karnagya volt.

október 26.

1. A Mazsike „Országjárás zsidó szemmel” programja keretében a Budakeszi régi temetőt, Pilisvörösváron az ótemetőt, Zsámbékon a volt zsinagógát és a régi temetőt látogatták meg.

2. Weiss Artúr, a cionista ellenállási mozgalom, a zsidó önmentés hőisének századik születésnapja alkalmából az Országos Rabbiképző Intézet Dísztermében a Magyarországi Holocaust alapítvány és az ORI emlékülést tartott. Schweitzer József országos főrabbi és Szita Szabolcs történész mondott beszédet. Az eseményen megjelent a svájci követ és a nemzetiségi államtitkár, Hegyesiné Orsós Éva is. Az Új Élet 1997. december elsejei számban újra közölték Scheiber Sándor 1948. január 1-én elmondott beszédét a Vadász u. 29-ben tartott megemlékezésen. (1. p.)

október 27.

1. A Múlt és Jövő Lap- és Könyvkiadó új könyveinek sajtóbemutatóját tartották az Írók Könyvesboltjában. (VI. Andrássy u. 46.). A bemutatott kötetek: Schön Dezső: „Istenkeresők a Kárpátok alatt”; Patai József: „A középső kapu”; Bacskai Sándor: „Egy lépés Jeruzsálem felé”.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Török Petra Lesznai Anna „Kezdetben volt a kert” című regényéről beszélt.

október 29.

Zádor István jeruzsálemi rézkarcaiból rendeztek kiállítást a Biblical World Galériában. (VII. Wesselényi u. 13.)

október 30.

Fotókiállítás nyílt M. Milner és Y. Salomon képeiből a Ráday u. 28-ban a „Biblia a múzeumban” sorozatban „Jeruzsálem” címmel.

Októberben emléktáblát avattak az Abonyi utcai iskola falán Ocskay László százados emlékére, aki mintegy 2000 üldözött nőt, férfit és gyermeket mentett meg az Abonyi utcai táborban. A köztársasági elnök posztumusz aranyérmes adományozott Ocskaynak 1996. október 22-én. A kitüntetést akkor fia, George Ocskay vette át a Kovács István New York-i főkonzultól.

Október elején alakult meg Debrecenben a Magyar - Zsidó Kulturális és Tudományos Baráti Társaság. A hitközség dísztermében tartott alakuló ülésen Gaál Botond professzort, a Debreceni Akadémiai Bizottság titkárát, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem professzorát választották elnöknek.

Októberben volt Kishont Ferenc „A házasságlevelé” című darabjának bemutatója a József Attila Színházban. A premieren megjelent Joel Alon izraeli nagykövet is.

Októberben a Mazsihisz székházában köszöntötték kollégák és tanítványok Schweitzer József országos főrabbit 75. születésnapján. Magyar Bálint kultuszminister levélben fejezte ki szerencse kívánatait.

A Mazsike Hírlevele 1997/október számában közölte Menyhárt Krisztina tanulmányát „A bulgáriai zsidóságról” (7-13. p.)

A Valóság 1997/októberi számában „A héber nyelv feltámadásáról” közölt cikket Richard Chaim Schneider.

november hónap

november 1.

1. A Népszabadság 1997. november 1-i „Hétféje” mellékletében interjú jelent meg Komoróczy Gézával „Mi, magyarok mára zsidók lettünk” címmel. Hovanyecz László interjúja egyben tisztelgés Oberlander Baruch csaknem tízéves magyarországi tevékenysége előtt, melynek során új dimenziói nyíltak meg az újjászerveződő, és erősödő zsidóságnak.

2. A Mazsike Klubban Kuncze Gábor belügyminiszterrel Dési János beszélgetett.

november 9.

II. János Pál pápa boldoggá avatta Apor Vilmos győri püspököt. Az ebből az alkalomból rendezett győri emlékülésen Schweitzer József országos főrabbi „Helytállás a felebarátért” címmel előadást tartott. A Vatikánban tartott ünnepségen Kardos Péter főrabbi vett részt a Mazsihisz részéről.

november 17.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Szinnay Miklós tartott előadást „A politikai antiszemitizmus 1870-től” címmel.

november 19.

Kroó Györgyöt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárát, a Magyar Rádió főmunkatársát Schweitzer József országos főrabbi és Tóth Emil főkántor búcsúztatta a Farkasréti temetőben. Kollégái nevében Kovács János zenetörténész méltatta Kroó György munkásságát.

november 22.

1. A Mazsike Klubban Révész Sándorral beszélgetett Kovács András és Agárdi Péter az „Acél és korunk” című tanulmány kötetéről.

2. 73 éves korában meghalt Kardos G. György író (1924-1997).

november 25.

A Mazsike „Országjárás zsidó szemmel” programja keretében Dunaharaszti, Kiskunlacháza és Dabas zsidó emlékeit látogatták meg.

november 26.

Lackó Miklós történész „Zsidó értelmiség a háború előtt” címmel tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

A Muszoe közgyűlése úgy határozott, hogy a náci-fasiszta bűnök leleplezésében végzett kimagasló tevékenységükért oklevélben részesítik Szirtes Zoltánt (post mortem), Randolph L. Braham és Szita Szabolcs professzorokat. A közgyűlés fő témája a magyarországi és a külföldi kárpótlások ügye volt.

Az Európai Zsidó Közösségek Tanácsa Thesszalonikiben tartott közgyűlésén Zoltai Gusztávot a végrehajtó bizottság tagjává választották.

A debreceni hitközség dísztermében Lengyel László politológus tartott előadást „Kultúrák és civilizációk egymásra hatása Európában” címmel.

A néhai hajdúdorogi rabbi, Frankel Sámuel jahrzeitjén az izraeli „Imré Séfer” haszid közösség 25 tagja Jisrael Moshe Rosenfeld rabbi vezetésével Magyarországra utazott, és meglátogatták a rabbi sírját a hajdúdorogi zsidótemetőben.

A Szombat 1997/10 számában Staller Tamás „A filozófia és a zsidók” című tanulmánya jelent meg (22-24. p.). A felvidéki zsidóság jelenét és múltját Szántó T. Gábor és Bacskai Sándor mutatta be (9-18. p.).

„Közép-, és Kelet-Európa a mai Izraelben” címmel a 2000 című folyóirat 1997/novemberi számában jelent meg Slomo Avineri tanulmánya.

Konrád Miklós „Közjó és haszonles. A polgárosodás és a zsidók a XIX. századi Magyarországon” című tanulmánya jelent meg a Café Babel, 1997/4 számában (83-98. p.)

december hónap

december 1.

A Múlt és Jövő 1997/3 „Németek, zsidók és magyarok” tematikus számának sajtóbemutatóját a Goethe Intézetben (VI. Andrássy u. 24.) tartották. Előadást tartott Heller Ágnes, Vajda Mihály, Bacsó Béla és Halasi Zoltán. Közreműködött Bob Cohen és Tanay Bella.

december 6.

1. Pákozdy László Márton emlékülést tartottak a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen, amelyen Schweitzer József országos főrabbi „Pákozdy Az Ebed Jahweh Deuterojesaja teológiájában” című művét elemezte. Schweitzer professzor felajánlotta, hogy a református egyetem könyvtárát zsidó vonatkozású irodalommal segíti.

2. A Mazsike vendége volt Israel Sela, a Joint magyarországi igazgatója.

december 10.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Keresztény - Zsidó teológiai napot tartott a Wesley János Teológiai Főiskolán (VIII. Dankó u. 9.). Előadást tartott Deutsch László főrabbi „Az első szentély pusztulása, a babilóniai Talmud keletkezésének kora”; Iványi Gábor főigazgató „Az Úr törvénye tökéletes, felüdíti a lelket”; Streit Sándor körzeti elnök „A józsefvárosi zsinagóga története” címmel. A rendezvényt koncert zárta Vince Ferenc főkántor és Fűzfa Júlia énekesnő közreműködésével.

december 11.

A CEU Gellner termében Konrad Kwiet ausztráliai vendégprofesszor tartott előadást „Hitler, s „willing executioners” and the “final solution”: the Goldhagen debate and its consequences” címmel.

december 13.

1. Fehér László festőművész kiállítása nyílt meg a bécsi Lichtenstein palotában.
2. „Néprajzi kutatások, napjaink magyarországi zsidó kultúrája” címmel az ELTE Antropológiai Tanszékének hallgatói tartottak előadást az Oneg Sabbat Klubban.

december 16.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Heine születésének 200. évfordulóján az ELTE és a Goethe Intézet közös konferenciát tartott. Az Oneg Sabbat Klub emlékestjén pedig Lichtmann Tamás irodalomtörténész ismertette Heine-kutatásai eredményét.

december 17.

1. Radnóti Miklósról beszélgettek a Bálint Zsidó Közösségi Házban Somhegyi György vezetésével.
2. Az ÉS 1997. december 17-i számában jelent meg annak a bemutatónak a szövege, amelyet Komoróczy Géza mondott az Írók Könyvesboltjában november 13-án Konrád György „A láthatatlan hang” című könyvéről (5. p.).

december 19.

A Yahalom Zsidó Szabadegyetem Bálint Házbeli helyiségében Schweitzer Gábor tartott előadást „Izrael és a diaszpóra viszonya - egykor és most” címmel.

december 20.

1. Az Építők Székházában zsidó szervezték először szervezték meg közösen az országos hanuka-bált. A tömegeket megmozgató nagyszerű bálon jelen volt, és az ünnep jelentőségéről beszélt Schweitzer József országos főrabbi. A zenét a Lauder Javne Klezmer Zenekara és a Pannónia Klezmer Együttes szolgáltatta. Fellépett Gerendás Péter.
2. „Zsidó tematika a századforduló regényirodalmában Csiky Gergelytől Török Gyuláig” címmel Schweitzer Gábor tartott előadást az Oneg Sabbat Klubban.

december 22.

Maimonidész "útmutatása" a Kabbala irányába. Kerekasztal- beszélgetés a középkori vallásbölcselet metszéspontjairól a Yahalom Zsidó Művelődési Kutatócsoport és a Klub szervezésében. (Bp. Gerlóczy u. 4.) Vendégek: Heller Ágnes, Donáth László, Schweitzer József, Geréb György, Borbély Gábor, Babits Antal.

december 24.

1. Hanuka első napja. A Vatikán kertjében, illetve Titus diadalívénél zsidó hanuka-szertartást celebrált Elio Toaff rabbi. A szertartáson részt vett Oscar Luigi Scalfaro olasz köztársasági elnök, valamint a római főpolgármester is.
2. A Szombat és a Bálint Zsidó Közösségi Ház közös rendezvényt szervezett „Zsidók a nem-zsidó társadalom ünnepén” címmel. A gyertyát Baruch Oberlander gyújtotta meg.

december 26-30.

Az UJS téli táborozást szervezett Királyréten.

december 27.

1. A Mazsike hanuka estjének vendége Raj Tamás főrabbi volt, a közös gyertyagyújtás után könyv bemutatóra is sor került.
2. Szolnokon közös zsidó és keresztény évbúcsúztatót rendezett a Magyar - Izraeli Baráti Társaság, a Keresztény - Zsidó Társaság és a helyi hitközség. A rendezvényen Hamar István református lelkipásztor és Rónai András rabbijelölt a felekezetek közötti megbékélésről szólt, végül a Goldmark

kórus, Fekete László és Tóth Emil főkántorok, és a Szolnok megyei kántorok kórusa adott hangversenyt.

3. Az Újpesti hanuka ünnepséget a helyi kábeltelevízió is közvetítette.

december 30.

„Klezmer és irodalom” címmel rendeztek műsoros estet a Petőfi Csarnokban. Közreműködött Sebestyén Márta, a Budapesti Klezmer Band, a Caleidophon együttes, Gryllus Dániel, a Vujicsics együttes, Fekete László kántor, Heller Ágnes filozófus, Mezei András költő, Székelyi József színművész, Hey Band, Bertalanfalvy Attila színművész és Zoltai Gusztáv.

Decemberben készültek el az egri kis zsinagóga felújítási és hasznosítási tervei. Az önkormányzat a felújítás után kulturális intézményként hasznosítja a 32 millió forintos költséggel renovált épületet. Ebből 12 milliót az egri önkormányzat finanszírozott, a többit a Központi Környezetvédelmi Alapból fedezték.

Decemberben halt meg két jiddis tudós Bihari József (1908-1997) és Hutterer Miklós (1930-1997). A Szombat 1998/2. számában Szabó Vera írt búcsúztató cikket mindkét tudósról (32. p.).

Domán Istvánt 75. születésnapján a Síp utcában köszöntötték a hitközség vezetői és a rabbikar képviselői.

A Kolozsvári Tudományegyetem Judaisztikai Oktatási és Kutató Intézete 90. születésnapján díszdoktorává avatta Carmilly-Weinberger Mózes, a kolozsvári hitközség egykori főrabiját, az intézet alapítóját. Az avatáson a Mazsihisz nevében Schweitzer József országos főrabbi, és Neumann Ernő kolozsvári főrabbi köszöntötte. Az ünnepségen részt vett Haraszi György történész is.

A Mazsike Klubban minden pénteken 20 órától az UJS tartott összejövetelt.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban az ELTE ÁJTK Római jogi tanszéke és a Chabad Lubavics talmudi és zsidó jogi könyvtárat nyitott. A könyvtár létrehozásában segítséget nyújtott a Soros Alapítvány Open Society Institute Higher Education Support Project is.

1997 végén Natan Scsaranszkij kereskedelmi miniszter és magyar kollégája Budapesten írta alá az izraeli-magyar szabadkereskedelmi megállapodást, amely 1998. február 1-én lépett életbe.

Az Új Művészet 1997/decemberi számában Kollár József elemző cikket jelentetett meg a Zsidó Múzeum „Diaszpóra és művészet” című kiállításáról.

A Buksz 1997/4. számában Rugási Gyula tanulmánya jelent meg „Móse Maimuni és a zsidó filozófia” címmel. (424-431. p.)

Vita bontakozott ki Karády Viktor „Zsidóság, polgárosodás, asszimiláció” című kötete kapcsán a Buksz hasábjain. Gyáni Gábor a Buksz 1997/3. számában kritikát közölt „Polgárosodás mint zsidó identitás” címmel (266-278. p.) Karády a Buksz 1998/1. számában válaszolt „Zsidó és nem zsidó polgárosodás? Válasz Gyáni Gábornak” (9-19. p.) című tanulmányában. A viszontválasz ugyanebben a számban jelent meg „Forráskritika és bizonyítás” címmel. (20-28. p.)

Az Egység 1997/decemberi számának melléklete a Jeruzsálemi Krónika, amely nyolc oldalon Jeruzsálem és a szentély felszabadulásáról „tudósít”. A magyar összeállítás a Cronicle hasonló című mellékletének felhasználásával készült. (szerk: Jiszráel Scheib.)

Az 1997 év folyamán:

Az „Élet és Irodalom” című hetilap, folytatásokban közölte Balla Zsófia: A zsidó kázinó című novellafüzérét.

A Replika című folyóirat „Bizonytalan identitások az Új Európában” című különszámában Erős Ferenc és Ehman Bea tanulmánya jelent meg „Jewish Identity in Hungary. A Narratív Modell” címmel. (121-133. p.).

Náci arany - svájci alvószámlák:

A brit külügyminisztérium 1996. szeptember 10-én nyilvánosságra hozott jelentése óta - amelyben a svájci bankok által a náci Németországtól átvett, legkevesebb 500 millió dollár értékű arany sorsáról esett szó -, újabb és újabb tényekre derült fény a semleges Svájc és a náci Németország üzleti kapcsolatairól.

1997. július 23.

A svájci bankok világszerte megkezdik a második világháború idején elhelyezett, azóta alvó bankbetétek jogosultjainak a felkutatását. Magyarországon a névsort a Népszabadság 1997. július 23-i száma tette közzé a svájci bankszövetség által fizetett hirdetésként a 16-19. oldalon. Ságvári Ágnes egyetemi tanár, a Fővárosi Levéltár egykori főigazgatója úgy vélte, hogy a névsor közzététele csupán a bankok önigazolása, ugyanis nem a betéttulajdonosok nevét kellett volna közzéadniük, hanem az 1945-ig elhelyezett kelet-európai és magyar tőkealapok fölött rendelkező személyek nevét. Így a nagyobb tőkék - például Weiss Manfréd cégeinek - sorsát homály fedi A számlatulajdonosok kisbetétesek voltak a tőkealapokhoz képest. (Lásd Pelle János: A zsidó vagyon sorsa. Interjú Ságvári Ágnes történéssel. In: Erec, 1998/ 6 szám 4-5. p)

A Népszabadság 1997. november 29-i számának 8. oldalán tették közzé a 37 magyar származású számlatulajdonos nevét. A keresésre, képviselőre és lebonyolításra az Andrási és Társai ügyvédi Iroda kapott megbízást. Októberben a Svájci Kulturális Alapítvány kétnapos konferenciát rendezett Budapesten „Svájc, Magyarország és a második világháború” címmel. A konferencián előadások hangzottak el arról, hogy milyen motivációk alapján döntött úgy a svájci kormány, hogy szembenéz a második világháborús múltjával - az alvószámlák kapcsán. Bernard Stettler, a bázeli Svájci Bankszövetség igazgatója, és Lukas Berlinger pénzügyminiszter előadása után történészek számoltak be az ún. Bergier-bizottság jelentéséről, amely az alvószámlákat kutatja. Szita Szabolcs, Zoltai Gusztáv és Korn József Magyarország érintettségéről tartott előadást.

1997. december 1.

Londonban kétnapos konferenciát rendezett a brit külügyminisztérium a náci arany hasznosításáról. A tanácskozáson 40 ország történészei, politikusai és levéltárosai próbáltak fényt deríteni arra, hogy milyen ügyleteket folytatott Svájc és más semleges ország a náci Németországgal. A mintegy 5,5 tonna náci arany őrzése miatt Nagy-Britannia és az Egyesült Államok is rossz fénybe került. Az amerikai küldöttség vezetője, Stuart Eisenstat szerint az elrabolt műkincsek kapcsán-Svájcon kívül Spanyolország, Portugália, Svédország és Argentína felelőssége is felvetődik.

A Yahalom Zsidó Szabadegyetem előadásai az Országos Rabbiképző Intézet második emeleti előadótermében:

január 9.

Staller Tamás „Fejezetek a zsidó etika történetéből”.

január 16.

Bence György „A nacionalizmus filozófiája”.

január 23.

Hajdú István „A képtilalom és a XX. századi festészet”.

január 30.

Balassa Péter: Kafka és a zsidóság.

február 6.

Gábor György „Miért pont a farizeusok?”

február 13.

Kovács M. Mária „Az orvosi és ügyvédi kamara numerus clausustól a zsidótörvényekig”.

április 7.

A zsidó Komlós Aladár. Heller Ágnes és Kőbányai János beszélgetett Komlós Aladár „Magyar-zsidó szellemtörténet a reformkortól a holocaustig” című kötetéről.

április 10.

Róbert Péter „A numerus clausus és háttere, avagy miért nem lett zsidó egyetem Magyarországon a 20-as években”.

április 17.

Somlyó Bálint „A természet keltette rettegés történetisége: Hermann Cohen és Walter Benjamin.” Házimuzsika. Felléptek Pasqualini Éva ének és Pasqualini Zoltán zongora.

április 24.

Csorba László „Reform - polgárosodás- asszimiláció”.

május 8.

Dénes Iván Zoltán „Az Eltorzult magyar alkat és a Zsidókérdés. Bibó István viszonya Németh Lászlóhoz egy esszé tükrében”.

május 15.

Látogatás a Zsidó Múzeum Diaszpóra (és) művészet című kiállításán. Tárlatvezetők: Szegő György és Thury Levente.

május 22.

Hídvégi Máté „A magyarországi haszidizmus”.

május 29.

Toronyi Zsuzsanna „Karitás és judaizmus. A Pesti Chevra Kadisa a múlt században”. Török Petra „Lesznai Anna "kertje" és világa”.

június 5.

Novák Attila „Cionista portrék- Kőrösi Ferenc és Szilágyi Ernő”. Schweitzer Gábor „...gyötör az a gondolat, hogy nem dolgoztam eleget.” - Az emlékirat-, és naplói Angyal Dávid”.

december 4.

Könyvbemutató. Babits Antal „Maimonidész és a titkosírás "A tévelygők útmutatója" című műve tükrében". Rugási Gyula „A bölcsesség és szív Maimonidésznél”.

december 18.

Bendl Júlia „A filozófus Lukács György és a zsidóság?”

A Yahalom előadásain kívül Szabó Vera hat részes jiddis irodalomtörténeti szemináriumsorozatot indított a Bálint Közösségi Házban.

A CEU Jewish Studies előadásai:

A Central European University The Joint Senate/Trustee Committee on Jewish Studies folytatva az 1996/97 évben kezdett hagyományt, az 1997/1998. tanévre az alábbi témákat hirdette meg (a programok fő szervezője Kovács András):

Leonard Mars (University of Wales): Discontinuity, tradition and Innovation: anthropological reflections on jewish identity in contemporary Hungary.

Shlomo Avineri (Hebrew University): The international and domestic contests of the israeli-palestinian peace progress.

Martha Keil (Institute of the History of the Jews in Austria): Wives, maids, businesswomen: jewish women in medieval Austria.

Ladislau Gyemant (Babes-Bolyai University): The Jews of Romania: a historical destiny.

Janos Pelle: "Then the blood": blood libels after the holocaust.

Victor Karady (Centre National de la Recherche Scientifique): Sociological problems of jewish assimilation.

Stanislaw Krajewski (Warsaw University): Jews and communism in Poland.

Andras Kovacs (Eötvös Lorand University): Anti-semitism in postcommunist Hungary.

Martin Butora (Collegium Budapest): Video holocaust testimonies in Slovakia.